

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาตัวแปร และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกศึกษาเฉพาะเกษตรกรสวนผักในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 เขต ซึ่งเป็นเขตที่ปลูกผักคล้าย ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ และเป็นแหล่งผลิตผักแหล่งใหญ่ที่สำคัญของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อเกษตรกรสวนผักที่มีอยู่ ณ สำนักงานเกษตรอำเภอทั้ง 4 เขต และทำการสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random) คิดเป็นจำนวนประมาณร้อยละ 10 ของประชากรในแต่ละเขต ดังนี้คือ

เขตคลองสาน	จำนวน	40 คน
เขตภาษีเจริญ	จำนวน	36 คน
เขตบางบัวทอง	จำนวน	40 คน
เขตบางขุน	จำนวน	56 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	172 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทั้งชนิดปลายเปิดและปลายปิด โดยมี

ขั้นตอนในการสร้างดังนี้คือ

- 1) ศึกษาเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ
- 2) ปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ทางด้านการวิจัย ทางด้านทัศนคติ และทางด้านการสื่อสาร
- 3) สร้างแบบสอบถาม และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้อง เหมาะสม
- 4) ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเกษตรกรสวนผัก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และเพื่อศึกษาปัญหาอันเกิดจากการใช้แบบสอบถาม
- 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้ในการวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบ จำนวน 15 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบ โดยจัดหมวดหมู่ดังนี้

เรื่อง	จำนวนข้อ
ความรู้	ข้อ 1 - 11
ความเชื่อ	ข้อ 12 - 23
การปฏิบัติ	ข้อ 24 - 33

คำถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัย ครั้งนี้มาดังต่อไปนี้

เรื่อง	ข้อที่
ความรู้	9 - 11
ความเชื่อ	12 - 15
การปฏิบัติ	28 - 33

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารในเรื่องทั่ว ๆ ไป และในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความต้องการได้รับความรู้ในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชฯ ของผู้ตอบ โดยจัดหมวดหมู่ดังนี้

เรื่อง	จำนวนข้อ
การเปิดรับข่าวสารทั่วไป	ข้อ 1 - 17
การเปิดรับข่าวสารเรื่องการใช้สารฯ	ข้อ 18 - 21
ความต้องการได้รับความรู้ฯ	ข้อ 22 - 26

คำถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ

เรื่อง	ข้อที่
การเปิดรับข่าวสารเรื่องการใช้สารฯ	ข้อ 18 - 19

เกณฑ์การให้คะแนน

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ดังนี้คือ

1. คำถามที่มีคำตอบเป็น 5 ระดับ คือ

มาก ปานกลาง น้อย ไม่เลย ไม่รู้ และ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่รู้

จะมีคะแนนสูงสุดเป็น 5 คะแนน และลดลงเป็น 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยผู้ที่ตอบได้ถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุดตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ จะได้ 5 คะแนน และลดลงไปตามลำดับความถูกต้องของคำตอบ

2. คำถามที่มีคำตอบเป็น 4 ระดับ คือ

ทุกครั้ง บ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง ไม่เคยเลย

ก็จะมีคะแนนสูงสุดเป็น 4 คะแนน และลดลงมาตามลำดับเช่นเดียวกัน

ความเชื่อถือได้

นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเกษตรกรสวนผักในเขตตลิ่งชัน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ของ การวัด (reliability of measurment) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์ 2523)

$$r_{ee} = (k/k-1) (1 - \sum Si^2 / St^2)$$

ในแบบสอบถามตอนที่วัดความรู้ (20 ข้อย่อย) ได้ค่าความเชื่อมั่น
= 0.68

ในแบบสอบถามตอนที่วัดทัศนคติ (20 ข้อย่อย) ได้ค่าความเชื่อมั่น
= 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา
2. ศึกษาโดยสอบถามจากนักวิชาการ อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ
3. ใช้วิธีสัมภาษณ์เกษตรกร โดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเกษตรอำเภอ และผู้นำท้องถิ่นทั้ง 4 เขต ช่วยนัดเกษตรกรให้ผู้วิจัยและผู้ช่วย จำนวน 5 คน ทำการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา ที่ได้กำหนด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่
 - ความรู้ ในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
 - ความเชื่อ ในเรื่องดังกล่าว
 - การเปิดรับข่าวสาร ในเรื่องดังกล่าว
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่
 - การปฏิบัติ ในเรื่องดังกล่าว

กรรมวิธีทางข้อมูล

เพื่อทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วจึงทำการกำหนดรหัส ทำคู่มือถอดรหัส ลงรหัส บันทึกข้อมูลลงเทป แล้วใช้การประมวลผล และวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistic Package for the Social Science)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบมา แจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบ ความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับเรื่อง ความรู้ ความเชื่อ การปฏิบัติ และการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมมาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ ดังนี้

1) ทาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ทดสอบความสัมพันธ์ของ ตัวแปรอิสระ 3 ตัวคือ

- ความรู้
- ความเชื่อ
- การเปิดรับข่าวสาร

กับตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว

2) ใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทดสอบระดับ ความมีนัยสำคัญของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวดังกล่าวที่มีต่อตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติ

3) นำแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทั่ว ๆ ไป กับความต้องการได้รับความรู้ในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยทั้งต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมมาแจกแจงความถี่ ทาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย